

Asia: LVM/1354/01/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Suunnitelmaluonnos

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

Finnair kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2021-2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista. Pidämme liikennejärjestelmän ja sen rahoituksen pitkän aikavälin kokonaistarkastelua tärkeänä ja toivomme sen lisäävän liikennepoliittisen päätöksenteon suunnitelmallisuutta ja ennakoitavuutta.

Lentoliikenne on keskeinen osa Suomen liikennejärjestelmää ja saavutettavuutta. Lentoliikenteellä ja erityisesti Helsinki-Vantaan kansainvälisillä yhteyksillä on myös keskeinen merkitys Suomen talouskasvulle, kilpailukyvyllä ja kansainvälisille investoinneille. Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuen lentoliikenne on tärkein kulkumuoto kansainvälisessä rajat ylittävässä henkilöliikenteessä ja sillä on keskeinen merkitys matkailulle ja elinkeinoelämälle, sekä myös rahtiliikenteelle ja Suomen huoltovarmuudelle, jonka merkitys on korostunut koronakriisin keskellä.

Finnairin Aasia-strategia ja Suomen maantieteellisen sijainnin hyödyntäminen tarjoavat kattavat kotimaan yhteydet ja Euroopan reittiverkoston. Lentoliikenne tulee huomioida riittävällä tavalla liikennejärjestelmän kokonaisuudessa, sekä matkustaja- että rahtiliikenteen näkökulmasta tärkeänä osana matka- ja kuljetusketjuja. Tuemme yhteistyön kehittämistä eri kulkumuotojen välillä ja kannatamme mm. suunnitelmassa mainittuja raideinvestointeja.

Finnair esittää seuraavia huomioita liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnokseen:

1. Lentoasemaverkosto ja lentoliikenteen rahtikapasiteetin turvaaminen

Finnair yhtyy suunnitelmaluonnoksen arvioon, jonka mukaan lentoasemien kapasiteetti on Suomessa nykyisellään riittävä. Pienimmistä lentoasemista on suunnitelmaluonnoksen mukaan ylikapasiteettia, mikäli kehitys jatkuu ennusteiden mukaisesti. Finnairin näkemyksen mukaan samalla kun huolehditaan lentoasemaverkoston kattavuudesta, tulee lentoasemien kapasiteetti pitää tarkoituksenmukaisella tasolla ja kiinnittää huomiota liiketaloudellisesti kannattavien lentoyhteyksien edellytysten luomiseen ja kestäväälle kasvulle. Lisäksi on tärkeää tukea ja kehittää eri liikennemuodot yhdistävää syöttöliikennettä lentoasemille ja erityisesti Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Finnair pitää tärkeänä, että lentoasemaverkoston ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kansainväliseen kilpailukykyyn kiinnitetään erityistä huomiota. Koronakriisin jäljiltä lentoliikennemarkkinat ovat suuressa murroksessa tulevana vuosina, ja tämän vuoksi on erityisen tärkeää huolehtia kustannuskilpailukykyä koko Suomen lentoliikenteen ja kansainvälisen liikenteen arvoketjussa kansainvälisen saavutettavuuden turvaamiseksi. Koronakriisin keskellä rahtiliikenteen merkitys on korostunut ja lentorahdin merkitys tulee jatkossakin olemaan erittäin tärkeää Suomelle. Näin ollen on erittäin tärkeää pitää huolta erityisesti Helsinki-Vantaan lentoaseman rahtikapasiteetista.

2. Lentoreitit

Lentoliikenne Suomessa toimii pääasiassa markkinaehtoisesti. Lisäksi valtio yhdessä kuntien kanssa ostaa markkinaehtoista liikennettä täydentävää lentoliikennettä 1 M€ / vuosi.

Pidämme kannatettavana, että kotimaan reittilentoliikenne toimii pääsääntöisesti markkinaehtoisesti myös tulevaisuudessa. Toisaalta suunnitelmassa linjataan, että valtio pyrkii huolehtimaan kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen toteutumisesta niillä alueilla, joilla tavoite ei täyty raideliikenteen keinoin, ja sitoutuu tarvittaessa turvaamaan lentoliikennettä erillisten päätösten mukaisesti. Kotimaan lentoliikennemarkkina on Finnairille tärkeä myös tulevaisuudessa.

Kotimaan lentoreittien lisäksi, on erittäin tärkeää huolehtia koko lentoverkostosta ja kattavista ulkomaanyhteyksistä turvaamalla Suomen ilmailutoimijoille tasapuoliset kilpailuolosuhteet verrattuna kilpailijoihin nähden. Kilpailuedellytyksiä turvataan parhaiten huolehtimalla, että sääntely on vähintään EU-tasoisista ja tarvittaessa kahdenvälisesti turvaamalla mm. tarvittavat liikenneoikeudet ja -luvat kolmansien maiden kanssa.

3. Digitalisaatio ja matka- ja kuljetusketjujen hyödyntäminen

Henkilö- ja tavarankuljetusten ja elinkeinoelämän toimivuuden kannalta on erityisen tärkeää, että liikennejärjestelmän kokonaistehokkuudesta pidetään huolta ja parannetaan kilpailukykyä ja vähennetään myös sitä kautta liikenteen päästöjä ja kustannuksia. Lentoliikenteen päästövähennystoimista on lausuttu tarkemmin valtioneuvoston lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan periaatepäätöksen ja logistiikan digitalisaatiota koskevan periaatepäätöksen lausuntojen yhteydessä. Liikennejärjestelmän tukitoimilla on myös tärkeä merkitys liikennejärjestelmän toimivuuden ja eri kuljetusmuotojen välisen yhteistyön kannalta. Suunnitelman mukaan valtio ja kunnat edistävät lentoliikenteen palveluiden kehittymistä uusia teknologisia ratkaisuja hyödyntäen. Finnair tukee tällaisten ratkaisujen käyttöönottoa, kuten esimerkiksi etälennonjohdon kehittämistä ja digitaalisten alusten kehittämistä lentorahtiliiketoiminnan tarpeisiin. Tällaisten digitaalisten peruspalveluiden kehittämisessä on huolehdittava siitä, että niitä rahoitetaan suoralla valtion tuella, eikä kehityskustannukset jää asiakkaiden maksettavaksi.

Lisäksi pidämme kannatettavana tavoitteena matka- ja kuljetusketjujen aiempaa tehokkaampaa hyödyntämistä. Matkaketjujen osalta on tärkeää tukea toimivien käytänteiden ja pelisääntöjen löytymistä eri liikennemuotojen toimijoiden kesken, niin kansallisessa kuin EU-tason päätöksenteossa. Finnair pyrkii selvittämään omalta osaltaan matkaketjujen parempaa hyödyntämistä omassa liiketoiminnassaan. Tavarankuljetusten osalta tarvitaan myös logistiikan digitalisaatiota koskevan periaatepäätöksen mukaisia toimia, jotta käyttäjillä on käytössään oikea-aikaista, laadukasta ja kattavaa dataa.

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- **Liikenneverkko ja solmukohtat**
- **Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut**
- **Liikennejärjestelmän tukitoimet**
- **Muut toimenpiteet**

-

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

-

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

-

Vaikutusten arviointi

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

-

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

-

Yleistä

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

Tärkeää kehittää vuorovaikutusta ja käydä teemakohtaisia keskusteluja laajojen kuulemistilaisuuksien ohella. Finnair mielellään mukana tukemassa kansainvälistä saavutettavuutta koskevia teemoja ja erityisesti lentoliikennettä ja mm. matka- ja kuljetusketjuja koskevissa keskusteluissa.

Koskinen Timo
Finnair Oyj